

CAPITOLUL III

La Jetul de Balenă

Intrând în hanul cu acoperișul țuguiat, te pomeneai într-un vestibul scund și încăpător, cu pereții îmbrăcați în panouri de lemn sculptate după moda veche, ce-ți aminteau de parapetele unei corăbii scoase din circulație. Pe unul dintre ele era atârnat un tablou cât toate zilele, dar atât de șters și de afumat, încât doar dacă-l priveai de multe ori cu atenție și dacă întrebai și prin vecini, puteai ajunge să-i pricepi cât de cât tâlcul, mai ales că era pus într-un loc unde lumina cădea pieziș asupra-i. Umbrele îngrămădite pe pânză alcătuiau niște forme atât de inexplicabile, încât ai fi zis că vreun tânăr artist ambițios, din epoca vânătorii de vrăjitoare din Noua Anglie, se străduise să zugrăvească haosul stârnit de farmecele acestora. Printr-o cercetare atentă și îndelungată, însoțită de meditații grave și stăruitoare și, mai ales, prin deschiderea ferestruicii din fundul vestibulului, ajungeai în cele din urmă la concluzia că o asemenea presupunere, oricât de fantastică ar fi părut, nu era, poate, lipsită de temei.

Ceea ce te deruta și te zăpăcea însă era un fel de pată neagră, lungă și subțire, care plana lugubru în centrul tabloului, deasupra a trei linii albastre, perpendiculare, ce se pierdeau într-un clocot de spumă bizar. Un asemenea tablou cu aspect mocirlos, nămolos, chiftind de umezeală, putea scoate din minți un om cu nervii slabi. Avea totuși un soi de grandoare inefabilă, deși numai pe jumătate împlinită, ceva sublim, care te pironea locului, încât sfârșeau fără să vrei prin a-ți jura în gând să afli tâlcul acestui tablou uimitor. Te fulgera, uneori, câte o idee luminoasă, dar vai!, amăgitoare: O fi Marea Neagră bântuită de furtună la miezul nopții! O fi lupta supranaturală dintre cele patru stihii! O fi vreo dumbravă răvășită de vânturi! O fi vreun peisaj de iarnă polară! O fi revărsarea Fluviului Timpului, descătușat de ghețuri! Dar toate

aceste închipuiri erau spulberate în cele din urmă de pata aceea sinistră din mijlocul tabloului. Dacă-i descifrai sensul, întreaga pictură devenea limpede. Ia să vedem! Nu cumva pata asta aduce, într-o câtva, cu un pește gigantic? Ba chiar cu însuși marele Leviatan?

De fapt, tocmai aceasta părea să fi fost intenția artistului – iată concluzia la care am ajuns, bizuindu-mă oarecum și pe opiniile multor persoane în vârstă, cu care am discutat: tabloul reprezintă una dintre corăbiile care ocoleau Capul Horn, surprinsă de o furtună năprasnică; vasul, pe jumătate scufundat, se rostogolește printre valuri; nu i se mai văd decât cele trei catarge sfărâmate; o balenă furibundă se pregătește să se năpustească asupra-i, ca și cum ar avea intenția de a se trage singură în țeapă, înfigându-se în catarge.

Întreg peretele din față era acoperit cu o panoplie barbară de măciuci și lănci monstruoase. Unele, incrustate cu o sumedenie de colți strălucitori, semănau cu niște ferăstraie de fildeș; altele erau împodobite cu smocuri de păr omenesc; unul, în formă de seceră, avea un mâner lung, descriind o mișcare în cerc, ca aceea pe care-o face un secerător cu brațul lung, când cosește otava. Te apuca groaza privind-o și te întrebai ce canibal fioros va fi pornit vreodată la secerișul morții cu o asemenea unealtă oribilă și tăioasă? Printre aceste arme se vedeau și o mulțime de țăpoaie și harpoane vechi, ruginite, sparte și strâambe. Unele dintre ele aveau câte o legendă: cândva cu lancea asta, lungă și dreaptă, acum cocârjată rău, un anume Nathan Swain omorâse, în urmă cu cincizeci de ani, cincisprezece balene – pe toate într-o singură zi, între răsăritul și apusul soarelui. Iar harponul acela – care semăna acum cu un tirbușon – fusese azvârlit în mările javaneze asupra unei balene, care fugise cu el, fiind omorâtă abia peste câțiva ani, în largul apelor Capului Blanco. Fierul o pătrunsese lângă coadă și, întocmai ca un ac neastâmpărat rătăcit în trupul unui om, străbătuse o distanță de patruzeci de picioare, înainte de a se opri în cocoașa monstrului.

Din acel vestibul întunecos treceai, pe sub o boltă – tăiată prin ceea ce fusese desigur, odinioară, un șemineu uriaș cu vatra de jur împrejur –, în sala comună. Era o încăpere și mai întunecoasă, cu niște grinzi atât de mătăhăloase și cu niște podele atât de tocite și de crăpate, încât te-ai fi putut crede pe puntea scobită a unei corăbii străvechi, îndeosebi într-o noapte vântoasă ca asta, când bătrâna arcă ancorată la colțul străzii se bălăbănea cu atâta furie. Într-o parte a sălii se vedea o masă lungă și joasă, cu o policioară pe care erau înșirate niște vitrine sparte, pline cu obiecte rare și prăfuite, adunate din cele mai depărtate colțuri ale pământului. În fundul încăperii se înălța, ca o vizuină întunecoasă, barul – în forma unui cap de balenă, deși încercarea de a-l imita era grosolană;

în orice caz, uriașul maxilar al balenei se căsca peste un spațiu în care ar fi putut să încapă o caleașcă întreagă, cu cai cu tot. Înăuntru, se vedeau niște rafturi șubrede, cu o sumedenie de carafe și sticle vechi; iar între acele fălci ale pierzaniei, se foia, ca un alt Iona blestemat – chiar așa îi spuneau oamenii –, un bătrânel zbârcit, care vindea marinarilor, pe bani grei, halucinații și moarte.

Scârbavnice erau paharele în care le turna otrava; deși, pe dinafară, păreau perfect cilindrice, pe dinăuntru sticla lor verzuie și perfidă se gătuia, micșorându-se spre fund. Cercuri paralele, crestate grosolan în sticlă, înconjurau ca niște meridiane aceste pocale tâlhărești: umplute până la cercul de jos, ele costau doar un *penny*; umplute până la cercul al doilea, costau cu un *penny* în plus și așa mai departe, pocalul plin – măsura Capului Horn – costa un șiling întreg.

Intrând în încăpere, am zărit mai mulți tineri care, adunați în jurul unei mese, cercetau, la lumina unei lămpi chioare, niște amulete meșterite din oase de balenă. M-am îndreptat spre hangiu și i-am spus c-aș dori să închiriez o cameră; însă el mi-a răspuns că hanul era plin și că nu mai rămăsese nici un pat liber.

— Stai nițel, adăugă omul, plesnindu-se peste frunte. Ai avea ceva împotriva să împarți patul c-un harponist? Presupun că pleci la vânătoare de balene, așa că nu strică să te-obișnuiești cu lucrurile astea.

I-am răspuns că nu-mi plăcea să dorm alături de altcineva, iar dacă-aș face-o vreodată, ar depinde și de tovarășul meu de pat. În cazul în care hangiuul n-avea într-adevăr unde să mă culce, iar harponistul acela era cât de cât acceptabil, m-aș mulțumi și cu o jumătate de pat, decât să cutreier străzile acestui oraș străin, pe-o noapte atât de geroasă.

— Asta mă gândeam și eu. În regulă. Ia loc. Mănânci? Acuși e gata și cina.

M-am așezat pe o laviță de lemn, scrijelită de sus până jos, întocmai ca băncile din parcurile New York-ului. La celălalt capăt al ei, un matelot tocmai o cresta sânguincios cu briceagul, aplecându-se asupra porțiunii dintre picioarele sale. Încerca să graveze o corabie cu toate pânzele sus, dar aveam impresia că nu prea-i ieșea.

Într-un târziu, eu și alți patru-cinci mușterii am fost poftiți la masă într-o încăpere alăturată. Acolo domnea un ger ca-n Islanda; nu ardea nici un foc – patronul spunea că nu-și poate permite un asemenea lux, existau doar două lumânări de seu, înfipite în propria lor grăsime topită. A trebuit să ne încheiem până la gât hainele, înainte de a duce la buze, cu degetele înghețate, cămile cu ceai fierbinte. În schimb, masa era copioasă – nu numai carne și cartofi, ci și găluști – Dumnezeule! Găluști la cină! Un tânăr îmbrăcat într-un surtuc verde începu să înfulece găluști cu nemiluita.

— Încetează, băiete, îi spuse patronul. Altminteri, o să visezi urât la noapte.

— Hangiule, i-am șoptit eu, nu cumva ăsta e harponistul?

— A, nu! îmi răspunse el, cu un rânjel diabolic. Harponistul ăla-i un bala-oacheș. Și nu înfulecă niciodată găluști, halește numai biftecurei și-i plac mai ales alea-n sânge.

— Pe naiba! am exclamat eu. Unde-i harponistul? E aici?

— Acuși-acuși o să pice, îmi răspunse hangiul.

Fără voia mea, începusem să-l suspectez pe harponistul acela „balaoacheș“. În orice caz, m-am hotărât că, dacă va trebui să dormim împreună, o să-l las pe el să se dezbrace și să intre în pat mai întâi.

După cină, ne-am întors la bar, unde, neștiind ce să fac, m-am decis să-mi petrec restul serii ca spectator.

Deodată se auzi de afară o larmă grozavă.

— E banda marinarilor de pe Grampus! exclamă hangiul sărind în picioare. Auzisem eu c-au fost văzuți azi-dimineață în larg. Se-ntorc după o călătorie de trei ani, cu corabia plină! Ura, băieți! O s-aflăm ultimele noutăți din Fiji!

De la intrare se auzi trepădat de cizme marinărești, ușa se deschise cu zgomot și o ceată de matrozi gălăgioși dădu buzna în încăpere. Înfașurați în pufoaicele lor de cart, cu capetele înfolfite în glugi de lână rupte și peticite, cu bărbile doldora de țurțuri, semănau cu o haită de urși din Labrador. Tocmai debarcaseră de pe o corabie și era prima casă în care intrau. Nu-i de mirare că merseră drept spre gura balenei, adică spre barul unde oficia micul Iona; bătrânelul acela zbârcit le umplu pe dată paharele. Când unul dintre ei i se plânse că a răcit rău la cap, bătrânul îi pregăti o licoare neagră ca smoala – un amestec de gin cu melasă – jurându-se că-i un leac suveran împotriva tuturor guturaiurilor și răcelilor contractate în largul coastelor Labradorului sau în partea bătută de vânturi a unei insule de gheață.

Băutura li se urcă repede la cap – cum se întâmplă de obicei chiar cu bețivanii cei mai habotnici, întorși de curând de pe mare –, așa că începură să țopăie și să facă tărăboi.

Am băgat de seamă că unul dintre ei se ținea oarecum deoparte și făcea mai puțină gălăgie decât ceilalți, deși se vedea că nu vrea să le strice cheful printr-o mutră gravă. Omul acela îmi trezi imediat interesul și, întrucât zeii mării mi-l hărăziseră drept camarad de bord (deși fără un rol important în această povestire), mă voi încumeta să-i schițez portretul. Era un vlăjgan înalt de șase picioare, cu umerii frumoși și pieptul lat. Rareori văzusem o asemenea musculatură la un om. Fața, tuciurie și arsă de soare, făcea ca dinții să-i pară, prin contrast, strălucitor de albi, iar în apele adânci ale ochilor lui pluteau

nu știu ce amintiri, care nu păreau să-l bucure prea mult. După glas, se vedea că-i meridional, iar statura lui athletică mă făcea să cred că-o fi unul dintre acei munteni voinici crescuți în zona Alleghany din Virginia. În toiul petrecerii tovarășilor săi, omul ieși pe furiș afară și n-aveam să-l revăd înainte de a deveni camarazi de bord. Ceilalți își dădură seama că lipsește în câteva minute și, cum tipul părea să fi fost, din vreun motiv sau altul, favoritul lor, începură să strige:

— Bulkington! Bulkington! Bulkington!

Apoi se repezică afară să-l caute.

Era pe la ora nouă și, cum în sală domnea acum o liniște aproape nefirească după cheful de adineaori, începusem să mă felicitez în sinea mea pentru o idee care-mi trecuse prin minte cu puțin înainte de invazia marinarilor.

Nimănui nu-i place să doarmă cu altcineva în pat – nici măcar cu propriul frate. Nu știu de ce, dar oamenii preferă să fie singuri când dorm. Iar când e vorba să stai alături de-un necunoscut, într-un han ciudat, dintr-un orașel străin, ba acela se nimereste să fie și harponist pe deasupra, obiectiile par să se înmulțească la nesfârșit. Nu vedeam de ce tocmai eu trebuia să împart patul cu cineva – știut fiind că marinarii nu dorm câte doi, când sunt pe mare, la fel cum se întâmplă și cu regii, dacă sunt holtei. E adevărat că se odihnesc în aceeași încăpere, dar fiecare își are culcușul său și se acoperă cu propria-i pătură.

Cu cât mă gândeam mai mult la harponistul acela, cu atât mă scârbea ideea de a mă întinde alături de el în același pat. Era firesc să presupun că nu putea avea pe el haine dintre cele mai curate, nici de calitate cea mai bună, așa că începusem să simt o mâncărime în tot trupul. Era cam târziu – o oră la care orice harponist cinstit trebuia să se ducă la culcare. Ce mă făceam dacă mă pomeneam cu el în pat la miezul nopții, după ce s-a întors din cine știe ce speluncă infectă?

— Jupâne! am exclamat eu. M-am răzgândit în legătură cu harponistul ăla – nu mai vreau să dorm cu el. O să mă culc pe lavița asta.

— Cum dorești. Îmi pare rău însă că nu-ți pot da nici măcar o față de masă în chip de saltea. Scândura-i al naibii de tare! adăugă el, pipăind nodurile și creștăturile. Dar stai nițel, bobocule! Am o rindea de dulgher colo, după tejghea – așteaptă, îți zic, și-o să poți dormi ca lumea.

Spunând acestea, se duse imediat după ea; după ce șterse mai întâi cu o năframă de mătase lavița plină de praf, începu să-o geluiască vârtos, rânjind tot timpul ca o maimuță. Așchiile zburau în dreapta și-n stânga; în cele din urmă, rindeaua se poticni într-un nod de neînduplecat; hangiul fu cât pe ce să-și scrântească mâna, așa că i-am spus să renunțe – lavița era un pat îndeajuns de moale pentru mine și mă îndoiam că o scândură de brad ar putea fi